

Szczyt w Warszawie – NATO na Bliskim Wschodzie

**Newsletter przygotowali:
Dawid Niewdana and Jakub Żylicz**

Rosnące zagrożenie

W dniach 8-9 lipca 2016 roku w Warszawie odbył się szczyt Sojuszu Północnoatlantyckiego. Poprzednio spotkanie na szczeblu szefów państw lub rządów państw członkowskich NATO miało miejsce w Newport we wrześniu 2014 roku.

Diametralna zmiana środowiska bezpieczeństwa w Europie (spowodowana działalnością Rosji na Ukrainie, zajęciem Krymu i walkach na wschodzie tego państwa) spowodowała, że głównymi celami tegorocznego szczytu było pokazanie jedności wśród jego członków i wzmocnienie jego wschodniej flanki, w szczególności Polski, Litwy, Łotwy i Estonii. Więcej informacji dotyczących NATO na wschodniej flance można znaleźć w poprzednim newsletterze Instytutu Studiów Strategicznych¹.

Niemniej jednak, agenda tegorocznego spotkania obejmowała także Bliski Wschód i zaangażowanie NATO w tym regionie, które nieprzerwanie, choć z różną intensywnością, trwa od prawie 15 lat.

W czasie szczytu w Warszawie postanowiono zająć się kwestią Iraku i Afganistanu. W obydwu krajach, NATO aktywnie wspiera rządowe siły zbrojne poprzez szkolenia i misje doradcze. Sojusz kładzie także nacisk na te reformy, które są niezbędne, aby zarówno Irak, jak i Afganistan mogły w przyszłości przejąć pełną odpowiedzialność za własne bezpieczeństwo.

W Warszawie nie pominięto również rosnącego zagrożenia ze strony Państwa Islamskiego. Organizacja ta, pomimo coraz większych strat terytorialnych i działań defensywnych, nadal stanowi zagrożenie zarówno dla państw na Bliskim Wschodzie, jak też wszystkich członków NATO w Europie i Ameryce Północnej.

Istotną kwestią była także przyszłość morskiej operacji Sojuszu pod kryptonimem *Active Endeavour* oraz współpraca Paktu z Unią Europejską w zakresie zwalczania nielegalnego przemytu ludzi na Morzu Śródziemnym.

W tym newsletterze zaprezentowane zostaną postanowienia warszawskiego szczytu dotyczące wszystkich wspomnianych wyżej kwestii. Ponadto, przedstawione zostaną dotychczasowe działania Sojuszu w Iraku i Afganistanie, a także wobec Państwa Islamskiego i zjawiska kryzysu migracyjnego. Ostatni rozdział poświęcony zostanie kluczowym wnioskom płynącym z analizy postanowień szczytu i przewidywaniom dalszych działań NATO na Bliskim Wschodzie.

---

¹ http://iss.krakow.pl/dokumenty/newsletter_pl.pdf

Postanowienia szczytu

Postanowienia szczytu NATO w Warszawie dotyczące aktywności Sojuszu na Bliskim Wschodzie:

- W odpowiedzi na zagrożenie ze strony Państwa Islamskiego, Sojusz podjął decyzję o wysłaniu na Bliski Wschód samolotów będących częścią powietrznego systemu ostrzegania i kontroli AWACS (ang. *Airborne Warning and Control System*). W ten sposób NATO chce wzmocnić siły walczące w ramach Globalnej Koalicji do walki z Państwem Islamskim (ang. *Global Coalition to Counter ISIL*), zwiększając wiedzę o przeciwniku i środowisku walki zbrojnej. Nad szczegółami realizacji postanowienia szczytu pracują obecnie organy wojskowe NATO. Obecnie wiadomo, że wsparcie Koalicji, po spełnieniu wewnętrzpaństwowych procedur zatwierdzających, zostanie uruchomione jesienią 2016 roku.
- W deklaracji po szczycie podkreślono, że wsparcie przy użyciu systemu AWACS sił walczących z Państwem Islamskim nie oznacza automatycznie, że Sojusz jako całość staje się członkiem Globalnej Koalicji.
- Potwierdzone zostało zaangażowanie Sojuszu w długotrwałe partnerstwo z Irakiem i wspieranie tego państwa poprzez ustaloną jeszcze na poprzednim szczycie w Walii Inicjatywę Budowania Zdolności w Zakresie Bezpieczeństwa i Obronności (ang. *Defence and Related Security Capacity Building Initiative*). Sojusz zgodził się na propozycję premiera Iraku z 5 maja 2016 roku, by rozpocząć, w ramach Inicjatywy Budowania Zdolności, szkolenie irackich sił zbrojnych i służb bezpieczeństwa na terenie tego państwa. Szczegóły tego działania zostaną ustalone do października tego roku, a samo szkolenie rozpocznie się najprawdopodobniej do stycznia 2017 roku.
- Postanowiono o utrzymaniu misji *Resolute Support* po 2016 r. W ramach niej nadal wspierane będą instytucje i siły bezpieczeństwa Afganistanu – poprzez szkolenia i konsultacje. Dodatkowo zobowiązano się zapewniać wsparcie finansowe na utrzymanie Afgańskich Narodowych Sił Obrony i Bezpieczeństwa aż do końca 2020 r. Zadeklarowano również wzmocnienie i pogłębianie długotrwałego partnerstwa z Afganistanem (ang. *Enduring Partnership*).

- Zdecydowano o przekształceniu operacji na Morzu Śródziemnym *Active Endeavour* w operację *Sea Guardian*. Nowa operacja ma wychodzić poza zakres art. 5, na podstawie którego prowadzono *Active Endeavour*. W jej ramach Sojusz będzie mógł wykonywać szereg zadań zapewniających bezpieczeństwo w akwenie śródziemnomorskim².

NATO w Iraku

Sojusz Północnoatlantycki współpracuje z Irakiem już od 2004 roku, kiedy to rozpoczęto misję szkoleniową w tym państwie (ang. *NATO Training Mission-Iraq*, NTM-I). Operacja skierowana była do irackich sił zbrojnych, a jej celem było podniesienie poziomu ich wyszkolenia oraz dostarczenia niezbędnego ekwipunku. NTM-I została zakończona w 2011 roku, jednak nie oznaczało to końca zaangażowania NATO w Iraku³.

Po zakończeniu operacji NTM-I, rozpoczęto starania dotyczące nawiązania stałego partnerstwa na linii Sojusz Północnoatlantycki - Irak. Przełomem okazał się rok 2015, kiedy NATO zgodziło się wesprzeć Irak w obliczu ofensywy Państwa Islamskiego. Sojusz postanowił skupić swoje wysiłki na siedmiu aspektach:

1. doradzanie w sprawie reformy irackich sił obrony;
2. zwalczanie improwizowanych ładunków wybuchowych⁴(ang. *Improvised Explosive Device*, IED);
3. operacje rozbrajania ładunków wybuchowych i rozminowywania;
4. planowanie cywilno-wojskowe;
5. cyberbezpieczeństwo;
6. pomoc medyczna na polu walki;
7. zarządzanie kryzysowe⁵.

Szkolenia irackich sił zbrojnych miały odbywać się w dwóch państwach: Jordanii i Turcji.

---

²http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133169.htm

³http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_88247.htm

⁴ Improwizowany ładunek wybuchowy jest stworzonym „domowymi metodami” ładunkiem wybuchowym, którego zadaniem jest zniszczenie lub uszkodzenie obiektów bądź zabicie lub zranienie osób. Improwizowany schemat jej tworzenia powoduje, że ładunek może być umieszczony w różnorodnych przedmiotach. Za:

https://www.dhs.gov/xlibrary/assets/prep_ied_fact_sheet.pdf

⁵http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_121925.htm

W pierwszym z nich rozpoczęły się one na początku kwietnia 2016 roku. W ciągu sześciu miesięcy zostanie wyszkolonych 350 żołnierzy irackich w zakresie pomocy medycznej, zwalczania IED i planowania cywilno-wojskowego⁶.

Szkolenie w Turcji ostatecznie nie zostało rozpoczęte. W grudniu 2015 roku irackie władze wyraziły swój sprzeciw na arenie międzynarodowej wobec rozmieszczenia tureckich kontyngentów w północnym Iraku. Według ówczesnego premiera Turcji, Ahmeta Davutoğlu, tureckie siły zbrojne zostały rozmieszczone w Iraku celem szkolenia irackich żołnierzy na terenie ich własnego państwa. Władze w Bagdadzie zaprzeczyły jednak tym informacjom twierdząc, że nie zostały o tym powiadomione⁷. Wtargnięcie tureckich sił na terytorium Iraku przekreśliło zgodę Bagdadu na współpracę wojskową z Ankarą.

Szczyt w Warszawie przyniósł kolejne zmiany w kwestii Iraku, korzystne z punktu widzenia tego państwa. Zapowiedziano, że szkolenia irackich żołnierzy będą przeprowadzane również w samym Iraku. Jednocześnie ćwiczenia w Jordanii będą kontynuowane. Co więcej, prowadzone są także prace nad tym, by zwiększyć ich zakres⁸.

NATO w Afganistanie

Zaangażowanie Sojuszu Północnoatlantyckiego w Afganistanie było jednym z kamieni milowych w procesie rozwoju Paktu.

Międzynarodowe Siły Wsparcia Bezpieczeństwa (ang. *International Security Assistance Force*, ISAF) zostały ustanowione na mocy rezolucji ONZ nr 1386 z grudnia 2001 roku. Ich celem początkowo było wspieranie odbudowy Afganistanu oraz zapewnienie bezpieczeństwa w regionie Kabulu, stolicy państwa.

Od momentu utworzenia sił ISAF, ich przewodnictwo w formie rotacyjnej obejmowały poszczególne państwa mające wkład w samą operację. Niemniej jednak, od 11 sierpnia 2003 roku przywództwo nad siłami ISAF objął Pakt Północnoatlantycki w całości, co zakończyło proces sześciomiesięcznych rotacji i problemów z tym związanych (za każdym razem konieczne było utworzenie nowej kwatery głównej, co w niebezpiecznym środowisku w Afganistanie było niejednokrotnie skomplikowaną czynnością).

---

⁶http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_129666.htm

⁷<http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-russia-turkey-davutoglu-idUSKBN0TR14F20151208>

⁸http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_88247.htm

Wraz z przejściem odpowiedzialności za ISAF przez NATO, postanowiono także rozszerzyć obszar działalności sił uczestniczących w tej operacji. Od października 2003 roku rozpoczęto przejmowanie kontroli nad terytorium całego Afganistanu. Proces został podzielony na cztery etapy, a ostatni z nich (zapewnienie bezpieczeństwa we wszystkich regionach kraju) zakończył się 5 października 2006 roku⁹.

W 2011 roku rozpoczęto proces przekazywania siłom zbrojnym Afganistanu odpowiedzialności, za bezpieczeństwo swojego kraju.. Zakończenie działalności ISAF nastąpiło w grudniu 2014 roku¹⁰.

Natomiast już w styczniu 2015 roku uruchomiona została misja doradczo-szkoleniowa o kryptonimie *Resolute Support*. Misja nie zakłada tym razem aktywnego udziału w działaniach bojowych, a jedynie doradztwo i szkolenie. Główny nacisk został położony na:

1. Wspieranie planowania i określania wydatków
2. Zapewnianie transparentności i nadzoru
3. Pomoc we wdrażaniu zasad państwa prawa i dobrych rządów
4. Wspieranie ustanowienia i utrzymania procesów rekrutacyjnych, szkoleniowych i zarządzania personelem

W chwili obecnej w misję *Resolute Support* zaangażowanych jest ponad 13 tysięcy doradców z 39 państw (członków NATO i państw partnerskich)¹¹.

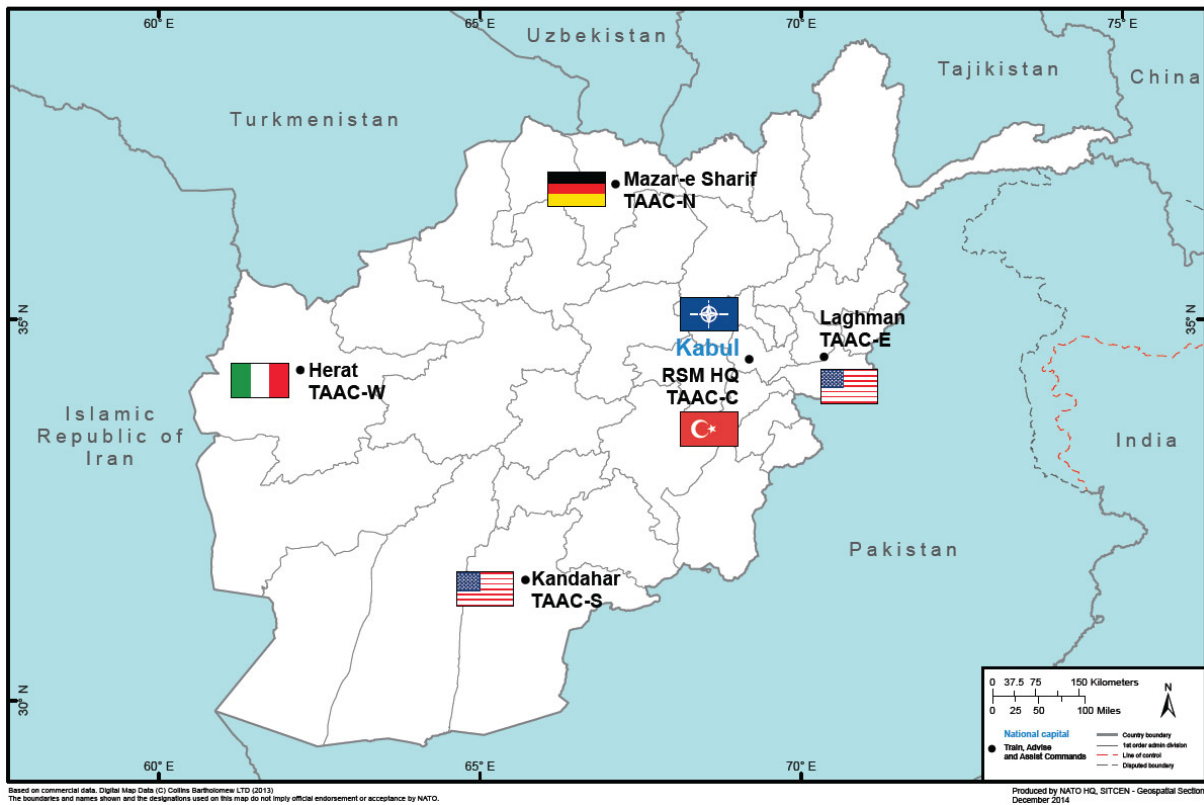
---

⁹http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_69366.htm

¹⁰http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_8189.htm

¹¹http://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_07/20160707_2016-07-RSM-Placemat.pdf

Afghanistan: Resolute Support Mission

Podpis: Mapa przedstawiająca kwaterę główną misji *Resolute Support* oraz poszczególne dowództwa. Źródło: oficjalna strona internetowa NATO, 13.06.2016 r., http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_113694.htm(13.09.2016).

Szczyt w Warszawie przyniósł korzystne z punktu widzenia Afganistanu zapowiedzi. Wśród nich znalazła się ta, mówiąca o przedłużeniu misji *Resolute Support*. Misja będzie kontynuowana po 2016 r., nie wiadomo jednak przez jak długi czas. Zgodnie z tym, co zapowiadał sekretarz generalny Jens Stoltenberg, konkretne decyzje odnoszące się do ilości żołnierzy uczestniczących w operacji zostaną podjęte na jesieni 2016 roku¹².

Kolejna zapowiedź dotyczyła wsparcia finansowego na utrzymanie Afgańskich Narodowych Sił Obrony i Bezpieczeństwa aż do końca 2020 roku. Jest to równoznaczne ze zmianą dotychczas obranego kursu. Warto odnotować, że na szczycie NATO w Chicago w 2012 roku zadeklarowano, że Sojusz i jego partnerzy będą wspierać finansowanie utrzymania sił wojskowych Afganistanu tylko do końca 2017 roku.

¹²<http://www.reuters.com/article/us-nato-summit-afghanistan-idUSKCN0ZP0AC>

NATO a Państwo Islamskie

Oficjalnie utworzone 8 kwietnia 2013 roku, Państwo Islamskie (ang. *Islamic State*, IS lub Da'esh) działało pod różnymi nazwami od prawie dziesięciu lat. Obecny lider Da'esh, Abu Bakr al-Baghdadi, przewodził organizacji będącej protoplastą Państwa Islamskiego (Państwu Islamskiemu w Iraku) już od 2010 roku. Rok przed oficjalnym ogłoszeniem powstania Da'esh, organizacja założyła jedną ze swych komórek także w Syrii pod nazwą Frontu al-Nusrah.

Od kwietnia 2013 roku, Da'esh rozpoczęło zajmowanie terenów w Iraku i Syrii, zwalczając jednocześnie sprzeciwiające się Baghdadiemu inne organizacje terrorystyczne. Oficjalne ogłoszenie powstania kalifatu miało miejsce 29.06.2014 roku¹³.

Reakcją na proklamowanie Państwa Islamskiego był początkowo sprzeciw międzynarodowy, który z czasem przerodził się w bardziej zorganizowaną formę. 10 września 2014 r., prezydent Stanów Zjednoczonych Barack Obama ogłosił powstanie Globalnej Koalicji do walki z Da'esh. Jak podkreślił prezydent, „Nasz cel jest jasny: osłabimy, a ostatecznie zniszczymy ISIL poprzez kompleksową i trwałą strategię kontrterrorystyczną” (“Our objective is clear: We will degrade, and ultimately destroy, ISIL through a comprehensive and sustained counterterrorism strategy”).

Koalicja składa się z ponad 60 państw. Wśród nich znajdują się wszyscy członkowie NATO, jednak sam Pakt jako całość nie jest członkiem koalicji (w przeciwieństwie do Unii Europejskiej, która pomimo tego, że jej państwa członkowskie uczestniczą w koalicji, to również sama jest traktowana jako jeden z uczestników)¹⁴.

Jedyną zapowiedzianą (aczkolwiek jeszcze niezrealizowaną) obietnicą zaangażowania się Sojuszu jako całości w walkę z Państwem Islamskim jest wysłanie samolotów AWACS. Służą one prowadzeniu obserwacji z powietrza i wspieraniu sił powietrznych oraz jednostek obrony przeciwlotniczej. Za pomocą radaru o zasięgu 320 km, samoloty AWACS wykrywają sojuszników, jak i wrogie samoloty i statki morskie. Wysłane w ramach wsparcia Globalnej Koalicji przeciwko Państwu Islamskiemu, samoloty NATO wesprą sojuszników jednostkami danymi wywiadowczymi i rozpoznaniem z powietrza¹⁵.

---

¹³<https://www.clarionproject.org/sites/default/files/islamic-state-isis-isil-factsheet-1.pdf>

¹⁴<http://www.state.gov/s/seci/>

¹⁵<http://www.e3a.nato.int/>

Podpis: Boeing E-3A Sentry AWACS podczas lądowania w wysuniętej bazie operacyjnej Konya w Turcji. Źródło: oficjalna strona internetowa Dowództwa Naczelnego NATO, <https://www.shape.nato.int/2016/nato-awacs-increases-assurance-measures-to-turkey> (14.09.2016).

NATO a kryzys migracyjny

Zamach terrorystyczny w Stanach Zjednoczonych z 11.09.2001 roku, a także rozpoczęty prawie 15 lat później kryzys migracyjny, który nadal zagraża Europie, spowodował, że Sojusz skupił się także na działaniach na wodach Morza Śródziemnego¹⁶. Za przykład może tu posłużyć operacja *Active Endeavour*, która także była omawiana w czasie warszawskiego szczytu.

Operacja *Active Endeavour* została rozpoczęta w związku z uruchomieniem artykułu 5 Traktatu Waszyngtońskiego w odpowiedzi na zamachy z 11 września. Wśród celów operacji znalazły się zadania ochrony statków przed atakami terrorystycznymi, obserwowanie i reagowania na każde podejrzane statki znajdujące się na wodach Morza Śródziemnego, a także stałe patrolowanie tego regionu (nie tylko za pomocą floty morskiej, ale także samolotów AWACS)¹⁷.

¹⁶http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annula_Risk_Analysis_2016.pdf

¹⁷http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_7932.htm

Początkowo swym zasięgiem operacja obejmowała tylko wschodnią część Morza Śródziemnego, jednak aby zwiększyć jej efektywność, postanowiono w 2004 roku rozszerzyć jej zakres terytorialny na cały obszar tego akwenu.

Szczyt NATO w Warszawie przyniósł zmianę formatu operacji *Active Endeavour*. Mowa tu o uruchomieniu operacji *Sea Guardian*, która bazuje na poprzedniej operacji Sojuszu na Morzu Śródziemnym. Jak podkreślono w czasie szczytu, nowa operacja będzie miała szerszy zakres obowiązków, niż jej poprzedniczka i nie będzie prowadzona na podstawie artykułu 5.

Ponadto, Sojusz Północnoatlantycki zdecydował się wesprzeć Unię Europejską w prowadzonej przez nią operacji *Sophia*, której celem jest zwalczanie przemytu osób na wodach Morza Śródziemnego. Jak powiedział sekretarz Jens Stoltenberg, „Zamierzamy blisko współpracować w ramach operacji UE *Sophia* w centralnej części Morza Śródziemnego i bazując na naszej szybkiej i efektywnej współpracy z UE zakończymy działalność międzynarodowego handlu ludźmi na Morzu Egejskim”¹⁸.

Wnioski

NATO a Irak – zapowiedziane szkolenia irackich sił przez ekspertów z NATO wydają się mieć kolosalne znaczenie dla samego Iraku. Klęski irackiej armii, skutkujące przejęciem kontroli nad znacznymi połaciami tego kraju przez Państwo Islamskie oraz częste przypadki dezercji i przedwczesnej kapitulacji żołnierzy w obliczu ataków ze strony dżihadystów, przyczyniły się do rozkładu irackich wojsk.. Wśród przyczyn tak szybkiego ich upadku wskazywano także na nieskuteczność prowadzonych przez NATO szkoleń do 2011 roku, jednak w głównej mierze to korupcja, brak rozpoznania wywiadowczego oraz głęboka demoralizacja irackich sił zbrojnych doprowadziła do takiego stanu rzeczy¹⁹.

W chwili obecnej można spoglądać z ostrożnym optymizmem na działania irackich żołnierzy, którzy stopniowo odzyskują kontrolę nad terenami utraconymi latem 2014 roku²⁰. Niewątpliwym ułatwieniem mogą okazać się prowadzone na terenie samego Iraku

---

¹⁸http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_133804.htm

¹⁹<https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/06/13/why-the-iraqi-army-collapsed-and-what-can-be-done-about-it/>

²⁰<https://www.ft.com/content/a90140f6-7697-11e6-b60a-de4532d5ea35>

szkolenia irackich sił zbrojnych, co z jednej strony zwiększy ich efektywność, a z drugiej – podniesie morale armii.

NATO a Afganistan – niektórzy analitycy uważają, że zakończenie misji ISAF i przekazane odpowiedzialności za bezpieczeństwo państwa afgańskim siłom zbrojnym nastąpiło przedwcześnie. Potwierdzeniem tej tezy wydaje się obecna sytuacja polityczna w państwie: podziały na scenie politycznej, trudna sytuacja ekonomiczna, a także działalność Talibów, wywodzącej się z Pakistanu siatki Hakkaniego, czy też próby ustanowienia komórek Państwa Islamskiego²¹. Znamionym wydaje się fakt, że w pierwszym półroczu 2016 roku zginęło cztery procent więcej cywilów, niż w analogicznym okresie roku poprzedniego, a liczby te wciąż rosną²². Oznacza to, że sytuacja w Afganistanie nadal jest daleka od stabilnej.

W obliczu sytuacji w Afganistanie, pożądanym wydaje się przedłużenie misji *Resolute Support*. Głównym problemem wydaje się dowództwo sprawowane przez afgańskich żołnierzy, którzy nie mają odpowiedniego doświadczenia. Ponadto, zacięte walki na przełomie 2015 i 2016 roku oraz obawy niektórych przedstawicieli NATO, że pozostawione bez wsparcia sił Sojuszu afgańskie wojsko upadnie, podobnie jak to się stało w Iraku w 2014 roku, powoduje, że sytuacja staje się trudniejsza. Jak stwierdził generał brygady Wojsk Lądowych Stanów Zjednoczonych (ang. *U.S. Army*) Charles Cleveland, „Przywództwo... jest powodem do zmartwień dla każdego” („Leadership... that has been a concern for everybody,”) ²³.

NATO wobec kryzysu migracyjnego – zaangażowanie NATO na Morzu Śródziemnym, podobnie jak działalność samej UE w kwestii zwalczania przemytu ludzi i zapobiegania przedostawania się do Europy terrorystów, zdaje się niewystarczająco skuteczne. Ilość uchodźców, którzy każdego dnia drogą morską z Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej próbują się przedostać do Europy jest na tyle duża, że biorąc pod uwagę procedury wyławiania rozbitków i imigrantów oraz sprawdzania każdego z nich z osobna, niemożliwym staje się skuteczne zwalczanie terroryzmu w taki sposób. Z pewną dozą prawdopodobieństwa można

---

²¹<https://www.brookings.edu/research/blood-and-hope-in-afghanistan-a-june-2015-update/>

²²<http://unama.unmissions.org/afghanistan-record-level-civilian-casualties-sustained-first-half-2016-un-report>

²³<http://www.wsj.com/articles/afghan-security-forces-facing-continued-leadership-problems-1472737968>

przypuścić, że podobnie jak było to wcześniej, operacja *Sea Guardian* nie będzie priorytetowym działaniem NATO wobec zagrożeń płynących z Bliskiego Wschodu²⁴.

NATO wobec Państwa Islamskiego – zaangażowanie NATO w całości wobec groźby ze strony Państwa Islamskiego nadal pozostaje ograniczone, pomimo tego, że wszyscy członkowie Paktu z osobna działają w Globalnej Koalicji.

Decyzja o wysłaniu samolotów AWACS wydaje się w opinii niektórych analityków kontrowersyjna. Samoloty te służą wykrywaniu innych statków powietrznych, którymi Państwo Islamskie nie dysponuje. Można więc przypuścić, że dane pochodzące z obserwacji przeprowadzanych przez AWACSy będą dotyczyć lotnictwa syryjskiego oraz rosyjskiego, które aktywnie operuje nad Irakiem i Syrią²⁵.

---

²⁴<http://pulaski.pl/analiza-sojusz-polnocnoatlantycki-wobec-zagrozen-terrorystycznych-podsumowanie-szczytu-nato-w-warszawie/>

²⁵<http://pulaski.pl/analiza-sojusz-polnocnoatlantycki-wobec-zagrozen-terrorystycznych-podsumowanie-szczytu-nato-w-warszawie/>